

Remissyttrande
På SOU 2020:77
Dnr Fi2021/00300

Finansdepartementet
Att: Registrator Regeringskansliet

Mölnlycke den 29 april 2021

Remissyttrande kring:

Ökat skydd och stärkt reglering på den omreglerade marknaden – dnr Fi2021/00300/OU

1. Kort bakgrund om remissyttraren

Nykterhetsrörelsen IOGT-NTO bedriver ett samhällsviktigt ideellt arbete. Sedan 1964 finansieras en betydande del av denna ideella verksamhet genom egna lotterier.

Miljonlotteriet är en sektion inom IOGT-NTO, satt att bedriva lotteriverksamheten. Inom Miljonlotteriet arbetar ca 55 anställda och kontoret finns sedan starten 1964 i Mölnlycke utanför Göteborg.

Miljonlotteriet är också det gemensamma varumärke som omfattar IOGT-NTO:s olika spel och lotterier. Lotterna säljs via prenumeration, spelombud samt på Miljonlotteriets hemsida där IOGT-NTO sedan år 2009 bedriver lotterier online.

Miljonlotteriet är också en av branschens mest drivande aktörer kring arbetet med spelansvar, vilket faller sig särskilt naturligt då just IOGT-NTO står bakom verksamheten. Miljonlotteriet har aktiva roller i SPER, var pådrivande i frågan om införande av 18-årsgränsen, var det första folkrörelselotteriet att använda spelansvarsverktyget Playscan, Bankid för kundkännedom, som samarbetar med Sustainable Interaction (f.d. Spelinstitutet) för att ge all personal regelbunden spelansvarsutbildning och som i den egna ledningen och styrelsen sätter spelansvarsfrågan högst upp på agendan. Dessutom har Miljonlotteriet infört en självpåtagen gräns på maximala 5.000 kr i insättning per månad för alla kunder.

2. Synpunkter

Allmänt

Det är mycket glädjande att även spelmarknadsutredningen har kommit fram till att villkoren för allmännyttans lotterier skall återställas till de krav som var riksdagens gemensamma avsikt i samband med den nya spellagstiftningens införande 2019. Riksdagen förklarade att avsikten var att "folkrörelserna skall sitta i orubbat bo" för att inte riskera civilsamhällets oberoende finansiering, som till stor del kommer från just lotterier under kap 6 i spellagstiftningen.

Miljonlotteriet ser även mycket positivt på att spelmarknadsutredningen föreslår fler verktyg för att förhindra olicensierade aktörer att verka på den svenska spelmarknaden.

Nedan följer mer i detalj Miljonlotteriet synpunkter på utredningens förslag.

5 Svenska Spels anpassning till den nya marknadssituationen

Miljonlotteriet har inga synpunkter på utredningens slutsatser så länge staten tar en aktiv roll i Svenska Spel genom ett tydligare ägardirektiv till Svenska Spel. Ägardirektivet bör ålägga Svenska Spel att tydligt respektera spellagens uppdelningen av spelmarknaden och att därmed inte söka konkurrera ut allmännyttans lotterier med intäkter från andra affärsverksamheter.

6 Idrottens finansiering

Miljonlotteriet har inga synpunkter på förslagen.

Miljonlotteriet konstaterar dock att sponsring, som ofta kommer upp som en viktig intäktskälla, sällan berör andra än ett fåtal elitklubbar i de större idrotterna. För bredden i svenskt föreningsliv, som i huvudsak bygger på oavlönade ideella krafter, skapas fortsatt de oberoende intäkterna i huvudsak från allmännyttans lotterier.

7 Åtgärder för att stänga ute olicensierat spel

Miljonlotteriet är positiva till förslaget om tillståndskrav för tillverkare av spelprogramvara s.k. B2B-licens, som ett viktigt steg att öka kanaliseringen genom att begränsa tillgången till populära spel för olicensierade aktörer. Komplexiteten i förslaget bör dock innebära att införandet behöver utredas vidare, samt att övergångsperioden för leverantörerna av spelsystem är klart längre än övriga lagförslag i utredningen så att aktörerna hinner anpassa sig.

Dessutom är det positivt att främjandeförbudet föreslås stärkas med ytterligare åtgärder. Alla förslag som medför minskat olicensierat spel ökar legitimiteten för lagstiftningen.

8 Riskklassificering av spel

Miljonlotteriet är positiva till utredarens förslag om riskklassificering av produkter som ett verktyg för att anpassa och skapa en ändamålsenlig spelreglering. Vilka spelformer som är riskfyllda och vilka som är mindre riskfyllda är allmänt känt. Allmännyttans lotterier tillhör produkter med låg risk idag.

Därför är utredningens förslag mycket bra på återställande av villkoren för allmännyttans lotterier till det som var lagstiftarens avsikt var vid spellagens införande 2019, då den delen av marknaden redan var väl fungerande med högt konsumentskydd även innan nya spellagen infördes 2019.

9 Ytterligare begränsningar av marknadsföring av spel och en effektivare tillsyn

Miljonlotteriet är positiva till utredarens förslag att inte ändra måttfullhetskravet i kombination med en stark omsorgsplikt. Över tid behöver kraven på marknadsföringen styras utifrån forskning om vilka risker respektive spelform har med hjälp av riskklassificering av produkter.

10 Värdeautomater

Miljonlotteriet har inga synpunkter på utredningens förslag.

11 Andra åtgärder för att minska skadeverkningarna av spel

Miljonlotteriet är positiva till utredarens bedömning att omsorgsplikten behöver förtydligas av Spelinspektionen så att kraven lättare kan uppfyllas av aktörerna.

13 Ökade möjligheter att följa utvecklingen på spelmarknaden

Miljonlotteriet är positiv till utredningens förslag att spelaktörer skall vara skyldiga att på begäran av Spelinspektionen lämna uppgifter om utvecklingen på spel. Det är dock av vikt att detta sker genom att **samtliga** aktörer inom det avsnittet i lagen avkrävs samma utlämnande av information så att informationen kan hanteras konkurrensneutralt.

14 Ökad flexibilitet i de tekniska kraven

Miljonlotteriet är mycket positiva till att Spelinspektionen får meddela, i sina föreskrifter, undantag från det som stipuleras i 16 kap och i stället föreskriva vilka andra bedömningsförfaranden som skall gälla. Detta är en överlevnadsfråga för mindre lotterier att denna lättnad införs.

För allmännyttans lotterier bör Spelinspektionen införa proportionerliga krav och en revision av certifikat bör därför följa samma tempo som tidigare när Typgodkännande (motsvarande dagens certifikat) utfärdades och gällde i 3 år före den nya lagstiftningen infördes 2019. Detta sköttes även då på ett mycket säkert sätt av Spelinspektionen och erfarenheten från typgodkännande bör vara förlaga för kraven på allmännyttans lotterier. Annars kommer överskotten till civilsamhället minska pga den omställningskostnad samt revidering av certifikat som lotterier idag behöver revidera varje år i stället för som tidigare vart tredje år. Miljonlotteriet har idag som exempel 19 stycken olika certifikat.

Dessutom bör Spelinspektionen förenkla kraven på fysiska lotter så att de anpassas till världsstandarden, sk. WLA-standard. Vilket mycket lite avviker från säkerhetskraven idag och samtliga lott-tryckerier i världen uppfyller.

15 Licensers giltighet vid prövning av förnyad licens

Miljonlotteriet är positiva till utredningens förslag.

16 Anpassade regler om bonuserbudanden

Miljonlotteriet är positiva till utredningens förslag om att allmännyttans lotterier (Kapitel 6 i spellagen) skall undantas från den s.k. bonusbegränsningen. Lagstiftarens avsikt med den nya lagen var att allmännyttans lotterier skulle sitta i orubbat bo och fortsatt ha goda förutsättningar för att generera oberoende finansiering av civilsamhället, en viktig grundpelare i vår demokrati. Denna begränsning drabbade allmännyttans lotterier mycket hårt då detta slog sönder den under 60 år naturliga affärsmodell som i huvudsak består av prenumerationslotterier och som inte var avsikten med den nya spellagen. Så detta återställande av villkor är en förutsättning för att allmännyttans överskott fortsatt skall kunna vara en viktig oberoende finansieringskälla för föreningslivet i Sverige.

Miljonlotteriet har inga produkter som kan medföra stora förluster i kundernas ekonomi och Miljonlotteriet har infört en självpåtagen begränsning så att ingen kund kan sätta in mer än 5.000 kr per månad.

Omsorgen om spelaren är naturligt den viktigaste uppgiften för Miljonlotteriet, eftersom lotteriet är en del av IOGT-NTO rörelsen, där bekämpande av beroenden i alla dess former är en av rörelsens viktigaste uppgifter för föreningen och allt överskott går till denna för civilsamhället viktiga verksamhet för barn, unga och vuxna.

17 Lotteri- och kasinoliknande inslag i datorspel

Miljonlotteriet har inga synpunkter på utredningens slutsatser.

18 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Miljonlotteriet ser mycket negativt på att förändringar som det inte torde råda några motsättningar om inte kan införas redan under 2021.

Justeringar av lagen för att åtgärda de skrivningar i lagen som inte följde det av riksdagen tydligt uppsatta mål om att Allmännyttans lotterier skulle sitta i orubbat bo på en redan väl fungerande och avgränsad marknad.

Därför föreslås att utredningens redan väl underbyggda förslag på lagändring under punkt "14 Ökad flexibilitet i de tekniska kraven" samt punkt "16 Anpassade regler om bonuserbjudanden" införs snarast och separerat från övriga förslag och absolut senast under andra halvåret 2021.

Konsekvenserna blir annars att ett flertal mindre allmännyttiga lotterier och Bingohallar kommer försvinna då villkoren idag är orimliga jämfört med innan nya spellagstiftningen. Idag har mindre lotterier dispens från att uppfylla de tekniska kraven som löper ut i december 2021 och därför är frågan särskilt för dem akut.

Mölnlycke 2021-04-29

IOGT-NTO / Miljonlotteriet

Jan Erlandsson

Senior Advisor